

OBZOR

Informační časopis *OBCE TMAŇ*

Ročník XXXVII.

Leden 2025

Číslo 1/2025 (419)

**Když není konec ledna studený,
únor to dvakrát nahradí...**

stará česká pranostika

Z HISTORIE OBCE

Historia magistra vitae

Historie je učitelka života ... celá slavná věta zní v originále takto: *Historia est testis temporum, lux veritatis, vita memoriae, magistra vitae, nuntia vetustatis* – a v českém překladu: **Historie je svědectvím času, světlem pravdy, životem paměti, učitelkou života, zvěstovatelkou dávných dob.** Podívejme se v roce 2022 na historii Tmaně z tohoto pohledu a připomeňme si každý měsíc nějakou událost ze života Tmaně, Lounína, Slavík či Havlíčkova Mlýna a v jejím odkazu hledejme nápady, myšlenky a poučení pro úspěšné pokračování v díle předcházejících generací, díky jimž je dnes Tmaň dobré místo k bydlení. Tmaň si to určitě zaslouží ...

Lounín (6)

Lounín. Vesnice nedaleko Berouna v letech 1324-1653.

Marginalia Historica V. je sborník Katedry dějin a didaktiky dějepisu Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy a Výzkumného centra pro dějiny vědy, společného pracoviště ÚSD Akademie věd České republiky a Univerzity Karlovy v Praze vydaný v Praze v roce 2002. Na jeho stránkách byla otištěna práce, jejímž autorem je Jiří Havlík a která se jmenuje: Lounín. Vesnice nedaleko Berouna v letech 1324-1653. Obsahuje mnoho zajímavých informací z uvedeného období historie našeho Lounína, jejichž třetí část nabízíme čtenářům na následujících stránkách.

Od podoby vesnice přejdeme nyní k jejím dějinám, nebo spíše k tomu, co jsou nám prameny o jejích dějinách schopny říci. Pokusme se nejdříve načrtnout sídelní situaci krajiny do níž byla vesnice umístěna.

Vesnice Lounín leží 7,5 km jihozápadně od Berouna, kam zřejmě docházeli i její obyvatelé na trh. První doklad o existenci Lounína pochází z roku 1324. Ve čtrnáctém století nebyla krajina okolo tak hustě osídlena jako dnes. V okruhu 10 km je devět vesnic, pro něž jsou první doklady až z pozdější doby. V okolí zcela jistě už v době lokace stály obce Tmaň (poprvé písemně doložena 1170), Suchomasty (1088), Zdice 1147), Bykoš 1170), Chodouň (1271), Popovice (1318), Bítov, Litohlavy a Liteň (1324)¹. Pro další vesnice máme jen pozdější doklady: Borek (1352), Libomyšl (1370), Levín (1391), Koněprusy (1391), Želkovice (1454), Málkov (1548), Újezdec (1571 se uvádí jako zaniklá, ale dříve vůbec), Slavíky (1590) a Křižatky (1653, BR)². Lounín byl podle dvou náznaků v lokační listině založen na stejném místě znovu. Dřívější doklady však nemáme k dispozici. Prvním písemným dokladem o existenci Litně, Litohlav a Bítova je lokační listina vesnice Lounín. Liteň a Bítov jsou tu doloženy v přídomcích Mikuláše z Litohlav, Markvarta a Michala z Bítova a Heřmana z Drahlína a z Litně, tedy jako už stojící vesnice. V Tmani je ve čtrnáctém století doložena tvrz, k níž však lounínští poddaní neměli žádné vazby. Lounín byl tedy založen (možná podruhé) či převeden na německé právo již na poměrně dobře osídleném území v poslední fázi středověké kolonizace.

Ale již k lokaci samotné vesnice. Lounín byl znovu založen podle německého práva v roce 1324. V lokační listině³ se říká *ibidem exponit*, tedy tamtéž vysadil, a „*se vším, co dříve k řečené vesnici náleželo*“⁴. Snad z těchto dvou zmínek A. Sedláček vyvozuje, že vesnice byla

¹ Samozřejmě také Beroun, který dostal v roce 1265 statut města.

² Údaje o prvních písemných dokladech přebírám z Profousova toponomastického slovníku. Viz A. Profous, *Místní jména v Čechách. Jejich vznik, původní význam a změny*, Praha 1949.

³ J. Emler (ed.), *Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae. Pars III. Annorum 1311-1333*, Pragae 1890. č. 976, s. 381, r. 1324.

⁴ V originále „*cum hereditate et omnibus, que ex antiquo ad dictam villam pertinebant*“, RB III., 1324, č. 976, s. 381.

založena znovu⁵. Žádný starší písemný doklad o existenci Lounína nemáme k dispozici a podporu pro tuto domněnku jsme neobjevili ani v nálezové zprávě Archeologického ústavu Akademie věd České republiky⁶. Ta uvádí pouze nálezy střepů z období knovízské kultury. Zůstaneme tedy u tvrzení Sedláčkova. O stavu vesnice před rokem 1324 však nejsme schopni nic zjistit. Nevíme tedy, zda šlo v tomto případě o opětné založení vesnice na místě, kde stávala dříve a neznáme proč na čas zanikla, či o její převedení na německé právo.

Zajímavou shodou okolností je, že dokumenty k naší poměrně malé vesnici mají nemalou váhu. Listina z roku 1362, která jako první dokládá kapitolu pražskou jako majitele vesnice, mimo jiné dokládá i dokončení sakristie a oltáře sv. Antonína v chrámu sv. Víta. Podobně lokační listina poprvé dokládá vesnice o mnoho větší a významnější. Jsou to Liteň, Litohlavy a malý Bítov. Liteň je tu doložena v přídomku Heřmana z Drahlína a z Litně. Tento doklad tak navíc vypovídá o existenci panského sídla v této vsi. Ve čtrnáctém století se tu předpokládá tvrz⁷. Písemné prameny uvádějí vždy jen držitele, kteří tu sídlili. Asi tu ale stála už na jeho počátku. Po roce 1553 tvrz zanikla, neboť přestala plnit svou funkci. Drahlínské zboží tehdy už patřilo k Hluboši. Původní šlechtičtí majitelé neměli tedy do Lounína daleko.

V listině se mluví o tom, že práva v ní mají být stejná jako v Lochovicích a Žebráku. Lokační listiny těchto obcí však nejsou zachovány. Nevíme tedy, zda se tím míní „*ostatní práva stejná jako v Žebráku a Lochovicích, a kromě toho ještě tato*“ či „*ostatní práva jako v Žebráku a Lochovicích, jest: (...)*“. Po tomto údaji totiž následuje poměrně velké množství informací o právech a povinnostech obyvatel. Ustanovení listinou kodifikovaná však neměla dlouhého trvání. Po koupi kapitulou pražskou nemalá část z nich ztratila na významu, ač není žádný doklad o jejich změně. Povinnosti vesničanů jsou zapsány, až ve chvíli, kdy se stávají dušníky odvádějícími dávky oltářníkovi u sv. Antonína v kapitulním chrámu. Německé právo, byť je stanovuje listina na věčné časy“ (jak je ostatně obvyklé), došlo změny poměrně rychle, nedlouho po prodeji kapitule pražské.

Listina je datována ke dni sv. Jiří (24. dubna) 1324 a sepsána v Litni za přítomnosti svědků Hoygera z Pusnic, Martina z Vesce, Mikuláše z Litohlav, Markvarda a Míchala z Bítova.

Heřman z Drahlína a z Litně⁸ v ní přikazuje založit vesnici lokátoru Držkrajovi. Naznačuje to, že Heřman z Drahlína a z Litně, předek rodu pánů z Valdeka, je jejím majitelem. Avšak již z roku 1362 máme zcela jasné doklady o tom, že vesnice je majetkem kapituly pražské. Kanovník Jan Pavlův (zemřel 1362), jehož případné spříznění s pány z Valdeka se nám nepodařilo prokázat, odkazuje poplatky z vesnice Lounín a Rpety oltářníkovi u sv. Antonína. V listině z roku 1362 o poplatcích na oltář sv. Antonína⁹ se poprvé mluví o kapitule pražské jako o majiteli. Od té doby až do roku 1620¹⁰ je Lounín v jejím vlastnictví. Originál lokační listiny je uložen ve fondu kapituly sv. Víta v Archivu Pražského hradu. Neexistuje žádný přímý doklad o převodu majetku z vlastnictví Valdeků do rukou kapituly sv. Víta.

Nepodařilo se nám zjistit, kdy se Lounín dostal do poddanství pražské kapituly, ale objevili jsme doklad o koupi lounínského zboží kapitulou. Ke koupi došlo za vlády Karla IV. před rokem 1362. V roce 1386 byla panovníkem vyhlášena na lounínský majetek odúmrť. Kapitula však

⁵ A. Sedláček, *Místopisný slovník historický království českého*, Praha 1998, s. 567.

⁶ AÚ AV ČR, Archiv nálezových zpráv, lokalita Lounín.

⁷ A. Profous, *Místní jména v Čechách. Jejich vznik, původní význam a změny I. A-H*, Praha 1947, s. 400. Kol, *Hrady, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezsku IV. Západní Čechy*, Praha 1985, s. 69.

⁸ Heřman z Drahlína a z Litně patří k jedné z větví panského rodu Buziců, který pak Hájek oslavil pověstí o Bivojovi, aby spojil tento prastarý rod s rodem Krokovým. Rod Buziců se rozvětvil k Zajícům z Valdeka, ze Žebráku a později přibylí Zajícové z Házmburka. Heřman z Drahlína a z Litně je podle A. Sedláčka předkem Zajíců z Valdeka.

⁹ APH, sign. 289 X 3. Viz též M. Linhartová – B. Mendl (edd.), *Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae. Pars VII. (1358-1363). Fasciculus 5. (1362-1363)*, Praha 1963, s. 771-773, č. 1271.

¹⁰ Vzbuřené stavy statek zkonfiskovaly a v roce 1620 je koupi Jaroslav Otta rytíř z Losu na Holažovicích pro Jana Václava Trmala z Toušic. V roce 1622 se konfiskačním řízením statek navrátil zpět do vlastnictví kapituly. Viz T. Bílek, *Dějiny konfiskací v Čechách po r 1618. Část 1*, Praha 1882, s. 403.

na základě nám dnes neznámých dokladů¹¹ dokázala, že již dříve vesnici koupila, a má na ni tedy větší právo „než pan král nebo kdokoli po něm“¹².

Pro původně světského majitele navíc mluví i některé požadavky uvedené v lokační listině. Zaprvé je to dávka, kterou mají poddaní odvádět v případě válečné výpravy. V případě, že by výprava byla neúspěšná, zavazuje se příjemce subvence vrátit to upomíná na světského vlastníka, u něhož se předpokládá účast na vojenské výpravě, tedy na šlechtice. Dále požaduje majitel dávku osmi grošů na eventuální svatbu svých potomků.

Část vesnice patřila v 15. a 16. století ke hradu Točniku. Byla tedy ve vlastnictví krále, který jí roku 1558 prodal Janu staršímu z Lobkovic spolu s Točníkem a dalšími statky¹³. Je možné, že tato část však zaujímal pouze jeden statek, který *Berní rula* uvádí pod názvem „Královskéj“ jako pustý¹⁴. Jako pustý je královský majetek označován již v roce 1556. Smlouvou ze dne 13. dubna 1556 král Ferdinand I. prodal Janu staršímu z Lobkovic zámek Točník s pustým zámkem řečeným Žebrákem a k tomu patřící statky, včetně pustin s platem v Hodyni, Louníně, Bykoši a Levíně¹⁵. V Soupisu poddaných jsou v Louníně uváděni pouze dušníci. Je tedy pravděpodobné, že Lobkovicové majetek na Louníně nadrželi dlouho.

V roce 1620 byl Lounín „s příslušenstvím“ prodán za odhadní cenu 1600 kop míšeňských Jaroslavu Ottovi rytíři z Losu, který statek koupil k ruce sirotka Jana Václava Trmala z Toušic¹⁶. Zdeňku Trmalovi z Toušic byl však nedlouho na to zkonfiskován a navrácen kapitule pražské. Majitel si ponechává ve vesnici vyšší soudní pravomoc. V případě „zneuctění žen a dívek, vraždě a požáru“ má být přítomen právě on. Dále se zavázal, že je povinen dostavit se ke sporu, kdyby o to nějaký z obyvatel Lounína žádal¹⁷.

Lokátor Držkraj je osobou naprosto neznámou. Víme o něm jen to, že se má v dané vesnici stát rychtářem a vlastnit tu jeden svobodný lán. Protože jméno Držkraj nebylo nijak časté, mohli jsme se pokusit hledat další možné stopy jeho činnosti. Naše hledání bylo bezúspěšné a jeho výsledky uvádíme jen pro zajímavost. Jakýsi Držkraj je doložen v roce 1245 (Drysicrag filius Budiwogy, CDB IV. č. 85, s. 174). Je to pražský měšťan, ale sotva to může být ten náš. Další Držkraj je doložen ve jménu vesnice a je tedy pravděpodobné, že byl i lokátorem. Vesnice nese jméno Držkrajov. Leží 3 km severovýchodně od Milevska. První doklady k ní máme z let 1291 (RB II., č. 2070, s. 893) a 1306 (RB II., č. 2734, s. 1196). Oba prameny mluví o již existující vesnici. V případě, že by vesnice vznikla nedlouho před rokem 1291, byl by tento Držkraj blíže našemu, ač by asi zakládal Lounín v již na středověké podmínky pokročilejším věku. Milevsko je však dost daleko jak od Drahlína, tak od Lounína. Osoba lokátora Držkraje tedy zůstává neznámá. Lokátor má ve vesnici zastávat úřad rychtářství, který po něm mají dědit jeho potomci. S úřadem dostal jeden svobodný lán. Má tu pouze nižší soudní pravomoci, které ovšem nijak přesněji vymezeny nejsou. Listina stanovuje jenom to, že rychtář má dostat třetinu ze všech poplatků za provinění, pronájmů a oprav. Přihlédněme nyní blíže k listině dokazující vlastníctví Lounína pražskou kapitulou. Tato listina pochází ze 13. listopadu 1362.

¹¹ Vyjma snad stručného záznamu v *Deskách zemských* z roku 1385: „A. a. 1385, 27 Mají – Sabbato quatuor temporum Pentecostes a.d. M^oCCC^oLXXXV^o docuerunt Przibislaus decanus et capitulum per tabulas terre forum sive empcionem ville Lunyn.“ J. Emler (ed.), *Pozůstatky desk zemských království českého r. 1541 pohořelých. Reliquiae tabularum terrae regni Bohemiae anno MDXLI igne consumptarum. Díl I*, Praha 1870, s. 520. I to je však pouze nepřímý doklad.

¹² G. Friedrich (ed.), *Archiv český čili Staré písemné památky české i moravské, sebrané z archivů domácích i cizích. Díl XXXI. První kniha provolací desk dvorských z let 1380-1394*, Praha 1921, s. 95. č. 20.

¹³ A. Sedláček, *Místopisný slovník historický království českého*, Praha 1998, s. 567

¹⁴ E. Hradecký (ed.), *Berní rula. Svazek 26. Kraj Podbrdský*, Praha 1952, s. 339. Pomístní jména jsou založena mimo jiné na principu odlišnosti z toho vyvozujeme, že takových statků v Louníně nebylo o mnoho více. Je ovšem možné, že tak byl označen právě proto, že byl pustý, a nebyl tu tedy jeho hospodář, podle něž by mohl být pojmenován, jako je tomu u ostatních statků.

¹⁵ J. Jůna (red.), *Monografie Hořovicka a Berounska VI.*, Praha 1931, s. 460.

¹⁶ T. V. Bílek, *Dějiny konfiskací v Čechách po r. 1618. Část 1*, Praha 1882, s. 403.

¹⁷ J. Emler (ed.), *Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae. Pars III. Annorum 1311-1333*, Pragae 1890. č. 976, s. 381-382, r. 1324. Text zní: „(...) sed si quis ipsorum ad iudicium propter causam suam nos rogoret et vocaret, idem de expensis nobis prouidere tenebitur.“

Jde zároveň o dokument o dostavbě sakristie chrámu sv. Víta¹⁸. Sakristián a oltářník u oltáře sv. Antonína se podle ní stává jejím správcem. Kromě Lounína pod jeho správu od této chvíle spadají Rpety. Ke statkům a k oltářům se však váže mnoho povinností. Na oltář sv. Antonína obě vesnice dohromady odvádějí 20 kop a 19 grošů, což jsou poměrně vysoké dávky¹⁹. Oltář sv. Antonína se nachází v kapli se stejným svěcením v poboční lodi chrámu. Byl vysvěcen Arnoštem z Pardubic 13. listopadu 1362. Ve stejný den byla sepsána i listina o jeho příjmech. Dávky byly využity na péči o oltář, o chudé, na mše a na obživu oltářníka. Oltářník žil pouze z těchto peněz a byl správcem majetků, které vlastnila kapitula. Poplatky odkazuje kanovník pražský, vyšehradský a boleslavský Jan Pavlův (1337-1361)²⁰.

Kromě toho lounínští mají odvést z vybraných 2,5 lánů 2 kopy grošů a 55 grošů, 5 strychů pšenice, ječmene a ovsa, dvacet kuřat a dvacet vajec, které mají být rozděleny mezi kapitolu pražskou a boleslavskou. Má se tak stát prostřednictvím sakristiána boleslavského chrámu. Dále Jan Pavlův odkazuje „všechno, co v té vesnici Lounín leží, totiž rychtářství obou kostelů pražského a boleslavského službou a jiné lány nebo dědiny ročně zdaněné osmi kopami pražských grošů a 45 groši, také 15 strychy z pšenice, 15 z ječmene a 15 z ovsa, také 60 kuřat a deset kop vajec na řečený oltář sv. Antonína v kostele pražském a jeho služebníky, kteří budou v tom čase, právem dědickým věčně s dědinami, daněmi, pastvinami, loukami, palouky a se vším právem a výsadami a panstvím“²¹. Oltářník, který se tak stává správcem majetku kapituly, musí každý rok vyplatit v den výročí smrti Jana Pavlůva (5. března) na mši za mrtvé sakristiánovi kostela sv. Víta pět těžkých hřiven (320) grošů pražských, který je pak rozdělí kanovníkům, prelátům, vikářům, a všem ostatním příslušníkům kapituly pražské. Dále musí odvést na obětování a na svíce u mše za zemřelé každý rok téhož dne 10 grošů a 15 grošů rozdat třiceti chudým presbyterům. Chudé kleriky a laiky u kostela pražského má však obdarovat chlebem i v jiné dny. Má jim každého dne rozdělit za 1 groš chleba s vědomím děkana kapituly či jeho zmocněnce. Dále je lounínský správce povinen sloužit každý týden u svého oltáře čtyři mše, jednu za zemřelé, za spásu duše Jana Pavlůva a jeho předků a další tři, „jaké mu Bůh vnukne“²². Ostatní peníze ze statků Rpety a Lounína jsou určeny na údržbu oltáře a obživu oltářníka samotného²³. Ze začátku 15. století je známo citem 27 vesnic odvádějících své dávky oltářníkovi, který je spravoval. Lounín je pouze jednou z nich²⁴. Pevný roční příjem oltářníka sestával pouze z těchto peněz. Průměrně dostával každý oltářník ročně 12 kop grošů²⁵.

Jako zajímavost řada badatelů uvádí, že v roce 1363 funkci sakristiána zastával Jan Milíč z Kroměříže²⁶. Milíč se této funkce ještě téhož roku vzdal a jeho možná souvislost s Lounínem tak padla. Údaj o tom, že Lounín spadl v roce 1363 pod Milíčovu správu, uvádí však pouze J. G. Sommer²⁷ a je možné, že je mylný. Nepodařilo se mi ale zjistit, zda Milíč držel i úřad oltářníka u sv. Antonína, a proto jej ponechávám jako možný, i když málo pravděpodobný a vzhledem k době, po níž Milíč mohl tento úřad zastávat, za nedůležitý.

autor Jaroslav Horáček

¹⁸ APH, sign. 289 X 3. M. Linhartová – B. Mendl (edd.), *Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae. Pars VII. (1358-1363). Fasciculus 5. (1362-1363)*, Praha 1963, s. 772, č. 1271.

¹⁹ V. V. Tomek, *Dějepis města Prahy. Díl III*, Praha 1893, s. 60. V. V. Tomek, *Dějepis města Prahy. Díl II*, Praha 1892, s. 62.

²⁰ V. V. Tomek, *Dějepis města Prahy. Díl V*, Praha 1881, s. 121.

²¹ APH, sign. 289 X 3. Viz též M. Linhartová – B. Mendl (edd.), *Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae. Pars VII. (1358-1363). Fasciculus 5. (1362-1363)*, Praha 1963, s. 772, č. 1271.

²² Tamtéž.

²³ Podrobněji o tomto způsobu správy majetků kapituly viz V. V. Tomek, *Dějepis města Prahy. Díl V*, Praha 1881, s. 55-60.

²⁴ Tamtéž, s. 55-56.

²⁵ Tamtéž, s. 58.

²⁶ V. V. Tomek, *Dějepis města Prahy. Díl V*, Praha 1881, s. 123.

²⁷ J. G. Sommer, *Das Königreich Böhmen. Bd. 16. Berauner Kreis*, Prag 1849, s. 298.

NÁBOŽENSKÝ ŽIVOT V OBCI

Církev římskokatolická

Mše sv. se koná v lednu 2025 v obvyklém termínu – tzn. čtvrtou sobotu v měsíci, která připadá na sobotu 25. ledna 2025 v 16:30 hodin.

Aktuální ohlášky nebo informace o mších sv. a o životě v Římskokatolické farnosti Žebrák najdete na webových stránkách www.farnostzebrak.cz.

Nejbližším místem, kde mohou věřící z Tmaně a okolí navštívit v Římskokatolické farnosti Žebrák každou neděli v 8:00 hodin ráno a středu v 16:30 hodin odpoledne mši sv., je kostel Narození Panny Marie ve Zdicích.

autor Jaroslav Horáček

Církev československá husitská

Z dění v NO CČSH ve Tmani

Adventní i vánoční čas ve Sboru Jiřího z Poděbrad byl naplněn zpěvem, radostí, modlitbami a očekáváním. V tuto dobu nejen věřící, ale i lidé, kteří se k Bohu nehlásí, pocítují posvátný dotek boží přítomnosti, čas, kdy do našeho světa vstupuje síla, jež je nepopsatelná a těžko se dá vyjádřit slovy. Nemůžeme ji postřehnout, uchopit, změřit, či zvažít. Kdyby neexistovala, tento svět by pravděpodobně nebyl, kdyby neexistovala, tento svět by již možná dávno zanikl. A tak jsme se ocitli o Vánocích a o Půlnoční v té obrovské síle, o které psal velký vědec Albert Einstein v dopise své dceři Liserl: "Existuje jedna veliká, dosud nezmapovaná síla, která se brání všem výpočtům. Je to síla nad všechny síly, které na světě kdy byly. A ta síla se jmenuje láska." (Alfred Strejček v rozhovoru Dnes 50/2024). Tato obrovská síla je tu, jen záleží na nás, zda ji chceme přijmout, zda jsme dost pozorní a citliví, abychom ji mohli v tomto materialistickém světě rozpoznat. Je tu a čeká na naše přijetí.

Bůh je dobrý a láska boží nezná mezí a tak jsme se letos mohli hojněji setkávat všude, kde to bylo možné. Školní pěvecký sbor s vedoucí slečnou Anetou Špačkovou, Strunatci s paní Leonou Kopačkovou i další rozezvučeli písněmi místa určená k modlitbám i zpěvu. Hudba je prostředek, který pozvedá duši k Bohu, léčí a potěšuje, zahání smutek a kouzlí ve tváři úsměv. Děkujeme všem malým i velkým hudebníkům, kteří nás potěšili, vyladili pro dny sváteční. Štědrý den byl štědrý a jeho sílu prožili stovky příchozích.

Boží slovo se četlo ve Tmani, v Rudné, v Senlife, ve Všeradicích. Je to slovo živé a kdykoliv si otevřete Bibli, přečtete pár slov z evangelia, promluví k vám přes tisíce let překvapivě současně a možná porozumíte opět jinak i více do hloubky. Nebo můžete naslouchat těmto slovům každou neděli v 10:00 hodin v Senlife a v 16:00 hodin ve Sboru Jiřího z Poděbrad. Kéž Bůh žehná a dá porozumět.

1. list Janův 4, 16 Také my jsme poznali lásku, kterou Bůh má k nám, a věříme v ni. Bůh je láska, a kdo zůstává v lásce, v Bohu zůstává a Bůh v něm.

List Efezským 4, 32 "bud'te k sobě navzájem laskaví, milosrdní, odpouštějte si navzájem, jako

i Bůh v Kristu odpustil vám."

Dne 1. 1. 2025 jsme po pobožnosti, která se konala v 15:00 hodin, shlédli společně v teple místnosti Rady starších nový dokument manželů Hlavsových z Vista film „Žižka a Komenský imaginace pravděpodobnosti“, který vznikl k oslavám 600. výročí slavného vojevůdce pořádaných Pražskou diecézí CČSH a na kterých se též podílela i NO CČSH ve Tmani. Dokument byl odvysílán v premiéře na ČT 2 a bude vysílán též 7.1. 2025 v 11:55 v repríze na ČT2.

Jsme na prahu Nového roku 2025, dne prvního ledna slavíme jméno Ježíš (znamená Bůh zachraňuje, Bůh je spása), jméno nad jména, kterým otvíráme občanský rok. Co nám říká náš Pán o Bohu?

Janovo evagelium 17. kapitola, 26 verš: "Dal jsem jim poznat tvé jméno a ještě dám poznat, aby v nich byla láska, kterou máš ke mně, a já abych byl v nich."

Ať se rozhojní láska a pomoc bližnímu je dána, tak, jak je třeba. Kristus jen nekázal, ale uzdravoval duši i tělo. Kéž se nám tedy podaří dobré skutky v roce 2025, například uspořádat koncert pro Olu, abychom se činy přiblížili ideálu a dokázali nemožné. Dne 20. 1 v 18:00 se ve Sboru Jiřího z Poděbrad sejdem, abychom pomocí plateb na platformě Donio (přes QR kódy) pomohli paní učitelce Olze Herdové s financováním náročné léčby. Spojme síly a společně s Doniem pomozme paní učitelce v léčbě zákeřné nemoci. Děkujeme paní Zdence Smolíkové a paní Leoně Kopačkové i fotografovi Filipovi Junkovi za vstřícnost a společné zapojení do akce. Přejeme paní Herdové uzdravení, pomoc požehnanou.

Děkujeme OÚ za celoroční podporu při rekonstrukcích Sboru a aktivitách v DC i kulturních akcích, poděkování patří též ZŠ Tmaň, Zahradnictví Šimek za vánoční strom, všem spolkům i jednotlivcům. Děkujeme též paní Jaroslavě Čampulové za zapůjčení vyřezávaného Kozlíkova Betlému, který je možné ještě vidět při lednových nedělních Bohoslužbách.

Přejeme všem rok 2025 plný lásky, víry a naděje. Pravdu Boží, která vítězí nade vším lidským. Bůh žehnej všem i laskavým dárcům.

List Judův 1, 2 "Milosrdenství, pokoj a láska ať se vám rozhojní!"

Za Náboženskou obec Církve československé husitské ve Tmani
farářka Jana Šmardová Koulová (602 766 899)

Bohoslužby v lednu:

Dne 11. 1. 2025 v 15:00 hodin slavnostní Bohoslužba k 105 výročí Církve československé husitské v chrámu sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí s kněžským svěcením bratra Erika Šilhavého (přijďte podpořit Erika, srdečně zveme všechny).

Bohoslužby pravidelně v každou neděli:

Od 10:00 hodin v Domově Senlife a od 16:00 hodin ve Sboru Jiřího z Poděbrad

Každou 1. sobotu v 17:00 hodin setkání a požehnání v bývalé synagoze ve Všeradicích

(Dne 1.2.2025 v 17:00 hodin - podvečer před "Hromnicemi")

Dětské centrum Světlušky

Krásný Nový rok 2025 všem Světluškám, rodičům a přátelům. Děkujeme znovu za vše, co jsme v roce 2024 společně zažili a zvládli. Zvítězili jsme v soutěži Měníme svět k lepšímu s Komenským, organizovali jsme mnoho akcí a tmaňský Masopust, zúčastnili se rozsvěcení vánočního stromku. Děkujeme OÚ Tmaň i spolkům za podporu.

Hurá! Ať je i tento rok vítězný v drobných i větších krocích, ale hlavně, ať nás baví v radosti dělat společně dobré věci.

Tento rok začínáme čtvrtčním setkáním ve čtvrtek 16. 1. 2025 od 15:00 do 16:30 hodin ve Sboru Jiřího z Poděbrad.

Dne 23. 1. 2025 od 15:00 hodin se společně vypravíme na Čaj s Janem Amosem Komenským do Senlíže.

Sháníme nové členy na nacvičení divadla O kněžně Ludmile. Hlaste se, případně přijďte na první schůzku.

Za DC Světlušky vás zdraví vedoucí Jana Šmardová Koulová a Dagmar Žáková

autor Jana Šmardová

Z HISTORIE TMAŇĚ – 58. DÍL

Lounínský místopis

Místopisné názvy zveřejněné Františkem Zachem v roce 1992

Dnešní díl povídání o místopisných názvech navazuje na zprávu Bohumila Douska o 107 tmaňských názvech, dnes se pokusím zveřejnit povídání o 48 pomístných názvech lounínských tak, jak je zveřejnil v tmaňských červnových až srpnových Obzorech roku 1992 František Zach. Ten v nich v závěru svého povídání píše, že se lounínské názvy vyskytují již ve zprávě Bohumila Douska.

Nevím, a ani nechci s jeho tvrzením polemizovat, kopii zprávy Bohumila Douska jsem viděl a žádnou zmínku o názvech na Louníně jsem v ní nenašel. Možná to je tím, že se mi do rukou nedostala Douskova zpráva celá – těžko říct. Dohledávat dnes její originál někde v archivech Akademie věd by dnes asi nebylo po 50 letech nic snadného, takže mu věřme... Franta Zach byl člověk, který měl Tmaň i její okolí velmi rád, sepsal o její historii a všech možných událostech celou řadu článků, takže dát mu za pravdu v téhle záležitosti bude asi to nejsprávnější, co lze udělat. V každém případě je opět třeba mu i posmrtně poděkovat, že Douskovu zprávu po dvaceti letech poprvé zveřejnil, a tak se zasloužil, aby neupadla do zapomnění.

Takže takhle nějak vycházely Zachovy místopisné příspěvky o Lounínu v obzorových vydáních.

Obzor - červen 1992

Pomístná jména v osadě Lounín žijící v povědomí lidí - František Zach

Poř. číslo	Par. číslo	Pomístné jméno	Lidový výklad názvu
1.	1-44	Místní trat'	Nezjištěno
2.	45-80	Nad humny	Za vesnicí též se říkalo za humny.
3.	90, 132	U jezu	Nedaleko protéká říčka Litavka a je blízko jez.
4.	687/2	U vlčí jámy	Pozemek má četné dolíky – jámy.
5.	369/1, 2	Na radlici (V lomech)	Pozemek má tvar trojúhelníka, podoben radlici (blízko lomek).
6.	426-440/1, 489	Pod Lejškovem	Blízko je les Lejškov.
7.	577-645	Pod sady	Pod domky jsou ovocné sady.
8.	134	V dílech (V dílcích)	V těchto místech byla políčka na části – díly.

9.	26	Louže	Rybníček na návsi – louže.
10.	646-701	Na skalce	Pastviny, nedaleko je skalka.
11.	30	Za zahradou	Blízko pozemku je zahrada.
12.	216	U dubíčka	V blízkosti rostly malé doušky.
13.	304	Ve viničkách	Rostly zde malé stromky – viničky.
14.	310	Na stráni	Pole je ve svahu.
15.	318, 356/2	V hlinkách	Je zde hlinitá půda, kterou si brali lidé pro domácí potřebu.
16.	391/1	V chrástkách	nezjištěno
17.	394	Toka (V toce)	Prohlubeň mezi poli, kudy při deštích protéká voda.
18.	399	Na Studeném	Pozemek nedaleko vrchu Studený.

Obzor - červenec 1992

Pomístná jména v osadě Lounín žijící v povědomí lidí. František Zach.

Poř. číslo	Par. číslo	Pomístné jméno	Lidový výklad názvu
19.	459, 460	V struhách	Pozemky měly stružky, kudy odtékala voda.
20.	481	U studánky	Nedaleko vytékala voda z pole (studánka).
21.	509, 510, 513	U pecí	Nedaleko silnice měli vápeníci pece na vápno.
22.	562	Hořejší louka	nezjištěno
23.	565	Pod kopcem	V blízkosti pozemku byl malý kopec.
24.	583	U zahrádky	Vedle pozemku byly malé zahrádky.
25.	561, 562	Hořejší – Dolejší u Málkov	Dva pozemky, jeden nahoře, druhý dole.
26.	670	Pod skalkou	Cesta vede podle malé skalky.
27.	440/2	U lístky	Na okraji pole rostly keře – lístky.

28.	---	Ve světicích (Světice)	Po velkém moru zde byli pochováváni mrtví.
29.	---	Pod bezinou	nezjištěno
30.	---	Sosníček (U sosníčku)	Les, ve kterém převládají stromy – sosny.
31.	---	V neckách	Stěny pozemků tvoří tvar necek.
32.	---	Na soudném	Majitelé políček se často soudili.
33.	---	Ve Studeným	V blízkosti vrch Studený.
34.	---	V náklích	nezjištěno

Obzor - srpen 1992.

Pomístná jména v osadě Lounín žijící v povědomí lidí. František Zach.

Poř. číslo	Par. číslo	Pomístné jméno	Lidový výklad názvu
35.	---	Holý vrch (Na Holém vrchu)	Dříve býval vrch úplně holý, nyní osázen lesními stromy.
36.	---	Na vršku (Houbovic vršek – višňovka)	První název se užíval dříve, později majitel Houba zde vysázel ovocné stromoví – višně.
37.	---	Na dlouhým	Podélné pole až k lesu Studený, které končí až u samého jeho svahu.
38.	---	Pod višňovkou	Nedaleko byl sad, kde se pěstovalo ovoce tohoto druhu.
39.	---	Kotlinovka (Kotlinova bouda)	Občan tohoto jména si vytesal v břehu díru – boudu, ve které až do zákazu bydlel.
40.	---	Vinice (Na vinici)	V dřívějších dobách se zde pěstovalo víno.
41.	---	Lesík	Malý lesíček nad silnicí ke Zdicím, patřil majiteli Zajíčkovi.
42.	---	U plaňky	V cípu pole nad lesem stojí plaňka, odtud název.
43.	---	Na žebříku	Malá políčka tvoří stupínky podobné žebříku.

44.	571, 369/1	Za Smržem, Za Hříbalem	Pozemky po majiteli Smržovi, později si vystavěl o něco níže dům Hříbal, tím vznikl nový název.
45.	---	V koutě	Pole jdou do cípu, jako sevřená – tvoří kout.
46.	---	U Svobodových višňí	Majitel tohoto jména měl nasázeny v těchto místech višně.
47.	---	Za Holým vrchem	Les na svahu vrchu toho jména.
48.	---	Šíмова stráž	Pozemky na této stráni patřily majiteli Šímovi.

Tímto končí soupis pomístních jmen na katastru obce Tmaň a osady Lounín. Pro Akademii věd je shromáždil a zaznamenal v roce 1974 tehdejší tmaňský kronikář Bohumil Dousek. Tato záslužná práce má trvalou hodnotu pro příští tmaňské generace. Zaznamenat a zdůvodnit 107 pomístních jmen ve Tmani a 48 na Louníně, je sběratelský výkon, s kterým se může pochlubit málokterá obec.

Tolik tedy k článkům Františka Zacha o Lounínu ve starých Obzorech z roku 1992.

Na první pohled můžete vidět, že u celé řady místopisných názvů něco chybí – ať už je to parcelní číslo, nebo lidový výklad názvu. Navíc parcelní čísla zde uvedená doznala během 30 let nebo možná dokonce 50 let podstatné změny.

U některých položek jsme navíc postupně zjistili, že nejsou tak nějak úplně v pořádku i po jiné stránce – pokud je budu brát popořadě, pak tedy:

Položka 1 – (*Místní trat'*) nikomu z dosud žijících bohužel nic neříká, takže v tomto případě asi budeme devátí

Položka 22 - (*Hořejší louka*) se vyskytuje i v položce 25

Položka 26 – (*pod skalkou*) by se měla podle uvedeného parcelního čísla a víceméně i podle názvu vyskytovat spíše v tmaňském katastru

Položka 27 – (*U lístky* – by měla mít název *U lísky*)

Položku 29 nazývá bývalý kronikář František Zajíček *Podě bzinkou, a nikoliv Pod bezinou*

Položka 38 – (*pod Višňovkou*) je zřejmě rovněž v tmaňském katastru (viz

Položka 42 U plaňky, by se měla správně označit jako U pláňky – jak už jsem psal v 10. dílu tmaňského a lounínského místopisu.

A teď, co s tím? Babo rad'!

Někde zřejmě došlo k chybě. Ať už to byl Bohumil Dousek nebo František Zach, těžko dnes zjistíme, kdy, proč a jak k tomu došlo. Faktem bohužel je, že i další - ve XXXV. díle Horáckovy Tmaňské čítanky o Louníně z roku 2019 zveřejněný lounínský místopis tyto nedostatky rovněž obsahuje, neboť je přesným opisem Zachových příspěvků.

Jinými slovy: hledat, pátrat, prověřovat, upřesňovat a napravovat případné chyby a překlepy! – nic jiného nám nezbývá. Historie si to zaslouží. Budeme se snažit, ale dá to fušku.

V Obzorech z června až listopadu 1992 podobně vycházely články Františka Zacha i o místopisných názvech tmaňských a byly postupně zveřejňovaným doslovným přepisem všech údajů sepsaných Bohumilem Douskem z roku 1974.

I zde jejich text doslovně převzal Jaroslav Horáček a zahrnul je do svého XXII. dílu Tmaňské čítanky nazvané Kapitoly z historie obce Tmaň z roku 2022. S jejich textem jste se mohli seznámit v minulém, tj. listopadovém Obzoru letošního roku. I zde lze najít několik překlepů, ale o tom až někdy příště.

V minulém Obzoru jsem se v článku Jaroslava Horáčka dočetl, že dle *Monografie Hořovicka a Berounska* stávala na břehu lounínského rybníčka ještě v 30. letech minulého století kovárna. Mohu místopřísežně prohlásit, že ta kovárna tam byla v provozu ještě v 1. polovině 50. let minulého století a že jsem tam na vlastní oči poprvé v životě viděl, jak se kovají koně. A mí lounínští místopisoví spolupracovníci mi to potvrdili. Jak je zřejmé, ne vždy mívají různé monografie pravdu a pokud se tedy zajímáte o lounínskou historii, opravte si tento obzorový údaj.

Jako třešničku na dortu připojuji fotografii lounínské kovárny, kterou mi tento týden poslal lounínský Jindra Bartoníček.

*Lounín č. 21 - kovárna na hrázi rybníka bez zábradlí.
třetí zleva Zykán Václav ?, zprava třetí Roubal Josef (1893) ? a pátý Roubal František (1859) ?*

Mějte se! Franta Procházka

autor František Procházka

ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA TMAŇ

Vážení čtenáři,
bohatou fotodokumentaci k níže popisovaným akcím a aktuální informace naleznete
na webových stránkách – www.skola-tman.cz

Mgr. Táňa Dvořáková – ředitelka ZŠ a MŠ Tmaň

Základní škola

Začátkem prosince děti ze školního sboru pilně nacvičovaly na vánoční koncert, který se uskutečnil 12. prosince v husitském kostele ve Tmaňi.

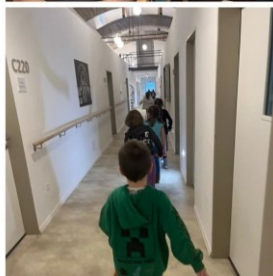
Děti ze druhé třídy se pustily do výroby vánočních stromečků. Výsledkem byly krásné stromečky, které jim zdobí jejich třídu.

Ve čtvrtek 5. prosince naši školu navštívil Mikuláš, anděl a čert! Každá třída si pro ně připravila básničku nebo písničku, za což byla obdarována sladkostmi. Děti si užily krásné dopoledne plné zábavy, básniček a koled. Mikuláš ocenil všechny pilné žáky a anděl rozdával drobné odměny.

Téhož dne děti z MŠ a žáci ZŠ shlédli divadelní představení „Není drak jako drak“. Ve třech pohádkách viděli "draky". Celé představení provázely smích a potlesk.

Ve čtvrtek 12. prosince navštívily děti z družiny opět seniory z domova Senlife. Dnešní návštěva se nesla zcela v duchu brzkých vánoc. Pár známých koled zazpívali všichni a u tvoření papírového řetězu dobrá nálada jen narůstala. Nakonec byl společný řetěz změřen na 68 metrů a málem nestačila ani nejdelší chodba domova.

V pondělí 16. prosince si celá škola i školka vyslechla tradiční vánoční koncert pod vedením paní Leony Kopačkové, který vždy zanechává ve škole sváteční i radostnou náladu.

V úterý 17. prosince dopoledne měly děti ze školky velkou předpremiéru své vánoční besídky. Generální zkouška měla u žáků nečekaný úspěch a velký aplaus.

V tomto nabitém týdnu si děti užily vánočně laděné hraní s muzikou. Předvedeny byly tradiční i méně známé hudební nástroje. Prostřednictvím koled, vánočních písní, hádanek a kvízů si děti zopakovaly skupiny hudebních nástrojů a mnoho neznámých poprvé naživo viděly a hlavně slyšely.

V pátek 20. prosince zavládla v celé škole vánoční atmosféra. Po celé škole se nesla vůně františků a v každé třídě si tento poslední den užívali po svém. Děti si nadělovaly drobné dárky, zpívaly se vánoční koledy, hrály se společenské hry a také se ochutnávalo vánoční cukroví, které si děti přinesly z domova. Všichni si tento poslední den ve škole moc užili.

Od soboty 21. prosince 2024 si děti mohly užívat vánoční prázdniny, které trvaly až do 5. ledna 2025.

V novém roce 2025 přejeme všem hlavně hodně zdraví, štěstí a pohody.

kolektiv ZŠ Tmaň

Mateřská škola

PROSINEC U NÁS VE ŠKOLCE

Rádi bychom se s vámi podělili o vánoční chvíle, které proběhly ve školce v prosinci. Celý měsíc jsme si ve třídách navozovali vánoční atmosféru. Děti stříhaly a lepily betlém, zdobily vánoční stromeček, vyráběly vánoční přáníčka a výrobky.

Společně jsme poslouchali vánoční koledy, zpívali jsme a povídali si o vánočních tradicích. A také jsme si užívali prvního napadlého sněhu.

Na začátku prosince za námi do Tmaň přijelo divadlo „Není drak jako drak“. Celá škola i školka se sešla v kulturním domě a sledovala tři netradiční pohádky o dracích. U pohádek jsme se moc nasmáli a poznali různé loutky draků.

Do školky k nám také zavítal Mikuláš a jeho družina. Děti řekly Mikulášovi básničku a dokonce se čerta ani moc nebály.

Vánočně nás naladil Andělský koncert dětí ze školy a také koncert Strunatců.

Obě vystoupení byla velmi krásná a vykouzlila nám úsměv na tváři. Moc dětem děkujeme za úžasný zážitek.

Ale naším největším prosincovým prožitkem byla vánoční besídka. Děti do ní daly hodně energie. Naučily se básničky, tanečky, písničky a s láskou je pak rodičům v kulturním domě předvedly. Moc se jim to povedlo, děkujeme jim za odvahu a nadšení a rodičům za podporu.

Těsně před vánocemi do školky zavítal i Ježíšek. Ochutnali jsme společně cukroví, pohráli si s novými dárky a popřáli si krásné svátky.

Děti s paní učitelkami vám přejí všem krásné prožití Vánoc.

kolektiv MŠ Tmaň

KULTURA

Myslivecký spolek Hora Tmaň
pořádá tradiční

Myslivecký ples

který se koná 11.1.2025 od 20:00 hod., v sále KD Tmaň.
K tanci a poslechu hraje kapela DLOUHÁ NOC
předprodej vstupenek se koná 11.1.2025 od 9:00 hod. v KD.

Bohatá tombola **Vstupné 150,- Kč**

Z DĚNÍ V OBCI

OBEC TMAŇ
Sídliště 50, 267 21 Tmaň
Tel./Fax. 311 689 884, ou@obectman.cz
KB Beroun č.ú. 6728131/0100, IČO 00233901

POPLATKY ZA KOMUNÁLNÍ ODPAD A PSY V ROCE 2025

1) Sazba za komunální odpad 700,-Kč / osoba / rok

(Obecně závazná vyhláška obce Tmaň č. 1/2023)

2) Sazby poplatků za psy

(Obecně závazná vyhláška obce Tmaň č. 1/2019)

- a) za jednoho psa v RD **100,-Kč**
- b) za druhého a každého dalšího psa v RD **200,-Kč**
- c) za prvního psa v bytovém domě **500,-Kč**
- d) za druhého a každého dalšího psa v bytovém domě **1000,-Kč**
- e) za psa v bytovém domě, jehož držitelem je osoba starší 65 let **200,-Kč**
- f) za druhého a každého dalšího psa v bytovém domě téhož držitele, kterým je osoba podle písmene e) tohoto ustanovení **300,-Kč**

Poplatky lze uhradit bezhotovostním bankovním převodem na číslo obecního účtu:

6728131/0100

komunální odpad: *variabilní symbol 1340 + číslo popisné*

psi: *variabilní symbol 1341 + číslo popisné*

Preferujeme úhradu bezhotovostním převodem.

**V hotovosti lze poplatky uhradit na obecním úřadě
pouze v úředních hodinách v pondělí a ve středu.**

Poplatky je nutno uhradit nejpozději do 31. 5. 2024.

INFO OBCE

Pohotovostní služby zubních lékařů

Pohotovostní služby zubních lékařů jsou v lednu 2025 zajišťovány na Berounsku a Hořovicku v době od 08:00 – 11:00 hodin takto:

Termín	Zubní lékař / adresa ordinace	Telefon
11.-12.1.2025	Dr. Asina Iulia Beroun, Plzeňská 32/22	311 513 313
18.-19.1.2025	Dr. Aušteda Josef Broumy 73	311 585 165
25.-26.1.2025	Dr. Blechová Pavla Karlštejn 322	311 681 533

A něco málo pro naše mozkové závity...

	4		6					
1				2	5		7	
				7				3
6		4	7		8			
		2				9		
			2		6	5		4
9				5				
	7		8	3				5
					7		2	

OBZOR – informační časopis Obce Tmaň.

Registrováno na Ministerstvu kultury ČR – evidenční číslo: MK ČR E 10531
Vydává Obecní úřad Tmaň, IČO: 00233901. Internetové stránky: www.obectman.cz.
Adresa redakce: Obecní úřad Tmaň, 267 21 Tmaň. E-mail: ou@obectman.cz.
Nepodepsané příspěvky připravil redakční kolektiv ve složení:
Frühling Jaromír, Vínšová Petra, Rysová Kateřina, Bartlova Petra.
Redakční uzávěrka vždy 30. na příští měsíc.
Toto číslo vyšlo 7. ledna 2025
Cena výtisku: 5,- Kč